

ОПШТИНА МОДРИЧА

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА

ОПШТИНЕ МОДРИЧА

за период 2008. - 2012. година

МАРТ, 2008. године

САДРЖАЈ:

1. Увод	3
2. Анализа општег стања	5
2.1. Анализа стања по појединим областима	11
2.1.1. Запошљавање и образовање младих	11
2.1.2. Социјална политика према младима	12
2.1.3. Култура, рекреативни спорт и слободно вријеме младих	12
2.1.4. Здравствена заштита младих	13
3. Поједине области са стратешким циљевима	15
3.1. Запошљавање и образовање младих	15
3.2. Социјална политика према младима	15
3.3. Култура, рекреативни спорт и слободно вријеме младих	15
3.4. Здравствена заштита младих	16
4. План дјеловања (табеларни приказ)	17
4.1. Финансијске претпоставке за реализацију	23
4.2. Преглед укупних средстава неопходних за имплементацију	24
5. Провођење и мониторинг	25

1. Увод

Општина Модрича са површином од 297 km² налази се у сјевероисточном дијелу Босне и Херцеговине. Има веома повољан геопрометни положај са становишта развоја саобраћаја, јер је то данас једно од важнијих саобраћајних чворишта на територији Републике Српске.

Модрича се налази на ријеци Босни, 20 km узводно од њеног ушћа у ријеку Саву код Шамца, граничи са општинама Добој, Дервента, Брод, Вукосавље, Оцак, Шамац и Градачац.

Први човјек на овом подручју појавио се током старог каменог доба – палеолита, а прво насеље је настало прије 4500 година, на Доборском бријегу, које тада постаје центар овог краја.

Назив **Модрича** постоји преко 840 година, а први пут се спомиње у Повељи угарског краља Беле IV, 20.07.1244. године.

Данас, према процјенама, на територији општине Модрича живи око 32.000 становника од чега око 15.500 чини градско становништво, а остало чини сеоско становништво. Иако не постоје прави извори података о броју становника сматра се да 1/3 становништва чини омладина тј. према Закону о омладинском организовању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 98/04), особе од навршених 16 – навршених 30 година старости.

Омладинско организовање у Републици Српској заснива се на поштовању људских права и слобода, као и изворних начела демократије заснованих на Уставу БиХ, Уставу РС и међународним конвенцијама из области омладинске дјелатности. Законски основ за доношење документа Омладинска политика на локалном нивоу налази се у Закону о омладинском организовању РС који је усвојила Народна скупштина РС у новембру 2004. године. Чланови 11. и 12. овог Закона гласе:

Члан 11.

Брига о омладини је од општег интереса за Републику.

Општи интерес, из претходног става овог члана, остварује се уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини.

Општи интерес остварује се доношењем и реализацијом утврђеног документа омладинске политике на републичком, градско, и општинском нивоу.

Члан 12.

Омладинском политиком из претходног члана, уређују се основни циљеви, правци развоја и задаци у омладинском сектору, као што су питања: васпитање младих, његовање моралних, естетских, културних и спортских вриједности, развијање физичких и духовних вриједности личности, свијест о хуманистичким вриједностима, личној и друштвеној одговорности, социјално – здравственој заштити, запошљавању, екологији и др.

Омладинска политика, без обзира на ком нивоу власти се дефинише и доноси, подразумева стратегију која младима помаже у рјешавању њихових проблема и даје им могућност већег утицаја на друштво било појединачно или колективно.

Омладинска организација према Закону о омладинском организовању РС је добровољна и на основу статута уређена организација са правним статусом удружења грађана, која дјелује на принципима добровољности, демократичности и поштивању законских прописа, а својим радом доприноси побољшању статуса младих, укључивању младих у живот друштвене заједнице, као и рјешавању проблема младих.

Циљеви омладинског организовања су:

- подстицање систематског унапређења и развоја омладинског организовања и омладинске политике уз активно учешће омладине,
- анимирање омладине,
- афирмација омладинских активности,
- заступање интереса и права омладине,
- промоција учешћа младих у процесу одлучивања

2. Анализа општег стања

На подручју општине Модрича регистроване су слиједеће омладинске организације, и то:

- **Удружење младих „Урбана“** је формирано 2005. године са основним циљем да окупи младе људе и да кроз реализацију конкретних пројеката побуди интерес младих и скрене пажњу локалне заједнице на питања која оптерећују младе.
- **УГ „Светосавска омладинска заједница Модрича“**, основано је крајем 2006. године, са циљем да доприноси, у оквирима духовно – вјерског, културног, научно – просвјетног, добротворног и информативног рада, вјерском и моралном препороду и сабирању омладине у Православној цркви, и националном успону српског народа.
- **Развојно - едукациони центар Модрича (РЕЦЕМ)**, је основан у првој половини 2007. године. Мисија РЕЦЕМ-а је изградња грађанског друштва, развој демократских права и слобода грађана, побољшање улоге младих у друштву, успостављање владавине права као и стварање повољних животних услова за бољи живот свих људи широм Републике Српске.
- **Омладински књижевни клуб „Младост“**, основан је 2000. године. Клуб својим програмима и активностима развија и унапређује књижевно стваралаштво, новинарство и његову популаризацију. Његује и развија интересе за истинске умјетничке вриједности писане ријечи. Сарађује са клубовима и другим организацијама, удружењима, књижевним ствараоцима – културним и јавним радницима.
- У оквиру оштинске организације Црвеног крста егзистира и **Подмладак и Омладина Црвеног крста Модрича** који дјелују у оквиру Омладинског центра Црвеног крста Модрича. У току вишегодишње активности Подмладак и Омладина Црвеног крста су изградили посебан програм активности под називом „Израђивање културе здравог живота младих“ са компонентама као што су: радно-стваралачка култура, здравствена и хумана култура, еколошка култура и култура комуникације и толеранције. То је оригиналан програм који је кроз локалне, републичке и међународне кампове у ДХО „Ријечани“ добио потпуну потврду и афирмацију. Кроз ове активности годишње поролази око 200 ученика основних и средњих школа.

Циљ програма је свестрано ангажовање младих у различитим областима у циљу правилног усмјеравања у развоју и превенције малолетничког преступништва, наркоманије, болести зависности итд.

- У оквиру УГ МЗ Таревци од 2000. године активно дјелује и **Секција младих Таревци**. Секција младих Таревци води акције на плану едукације те покретања рада спортских и културно - забавних садржаја за младе. Посебну активност усмјерили су на секције као што су: фолклор, музичка секција, плесна група, хор севдалинки и илахија ... С обзиором да је

постојећи Омладински дом у Таревцима током ратних дејстава био оштећен један од главних носилаца обнове дома била је Секција младих Таревци.

У складу са Законом о омладинском организовању РС, а с циљем унапређења и побољшања положаја младих, све општине у Републици Српској, имају обавезу израде и усвајања стратешких докумената за младе, чиме би се успоставио системски и уређен однос између младих и омладинских организација, са једне стране, и општине са друге стране.

На основу напријед наведеног општина Модрича је потписала Споразум о сарадњи, са GTZ-ом (GTZ - Њемачко друштво за техничку сарадњу). Предмет споразума је реализација пројекта: „Изградња и подршка структурама у омладинском сектору“.

Први корак у креирању омладинске политике био је истраживање стања и потреба младих људи на подручју општине Модрича. Током истраживања водило се рачуна да узорак буде што репрезентативнији, тј да обухвата различите категорије циљне групе:

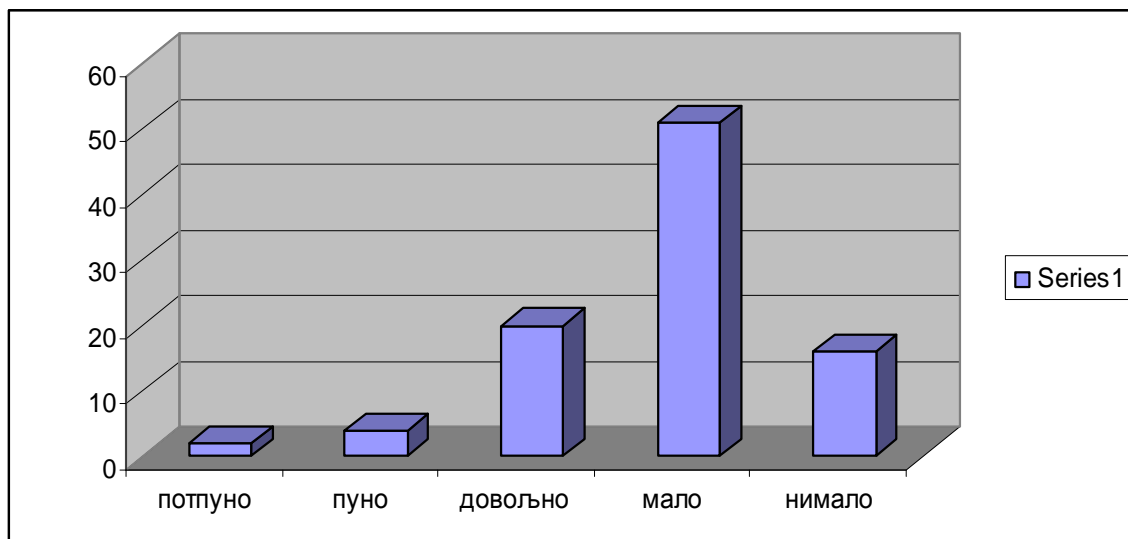
- младе људе мушке и женске популације,
- представнике различитих националности,
- домицилно становништво, избјеглице и расељена лица,
- ученике средњих школа, студенте, запослене и незапослене,
- младе који су друштвено активни (чланови неког удружења или организације) и оне који то нису,
- младе из потпуних и непотпуних породица,
- младе и из урбаног и из руралног подручја.

Истраживање је урађено на основу спроведене анкете (анкетирано 200 испитаника узраста од 16 – 30 година) и интервјуа са особама које се баве питањима младих. Резултат добијених података представља Извјештај о стању и потребама младих на подручју општине Модрича. На основу овог извјештаја сагледано је стварно стање и проблеми младих људи на основу чега се и приступило изради документа омладинска политика.

У оквиру истраживања стања и потреба младих на подручју општине Модрича анкетирано је 200 испитаника, 49% испитаника мушког и 51% испитаника женског пола. Од укупног броја испитаника 61% су ученици, 14% студенти, 14% запослене особе и 12% незапослена лица.

Што се тиче образовања младих, 33% испитаника сматра да образовни систем у БиХ задовољава, 31% испитаника сматра да је образовни систем добар, док 21% испитаника сматра да је образовни систем лош, 12% да је образовни систем врло добар, а само 3% испитаника сматра да је образовни систем БиХ одличан.

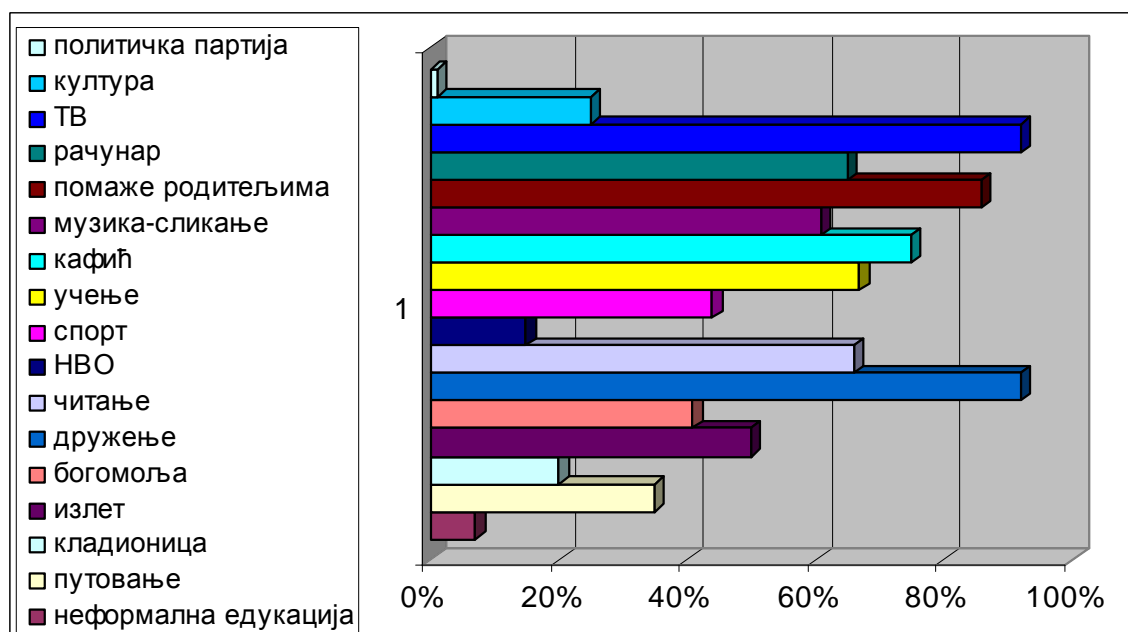
На питање колико су млади укључени у реформе образовног система њих 46% сматра да би млади могли бити више укључени, а 29% испитаника сматра да су млади мало укључени у реформе, 16% да нису нимало укључени, а само 9% младих сматра да су довољно укључени у реформу образовања и 1% младих сматра да су у реформу образовања укључени више него довољно. 51% испитаника сматра да образовни систем сасвим мало прати потребе младих., што се види из наредног дијаграма

Дијаграм бр. 1: *Колико образовни систем прати потребе младих?*

Слободно вријеме је веома важно за креирање здраве личности. Када је у питању слободно вријеме младих, на питање које су то активности у којима проводе слободно вријеме највише испитаника наводи да је то дружење са пријатељима и гледање телевизије (92%), помагање родитељима (86%), слушање музике, свирање и сликање (81%) и сједење у кафићима (70%). Највише младих људи своје вријеме проводи пасивно, без креативних или рекреативних активности. Оваква ситуација произилази из чињенице да не постоји довољан број организација које се баве различитим активностима (спорт, култура, музика и слично), нити постоји организован друштвено- социјални живот у локалној заједници.

Остале активности шематски су приказане у дијаграму испод.

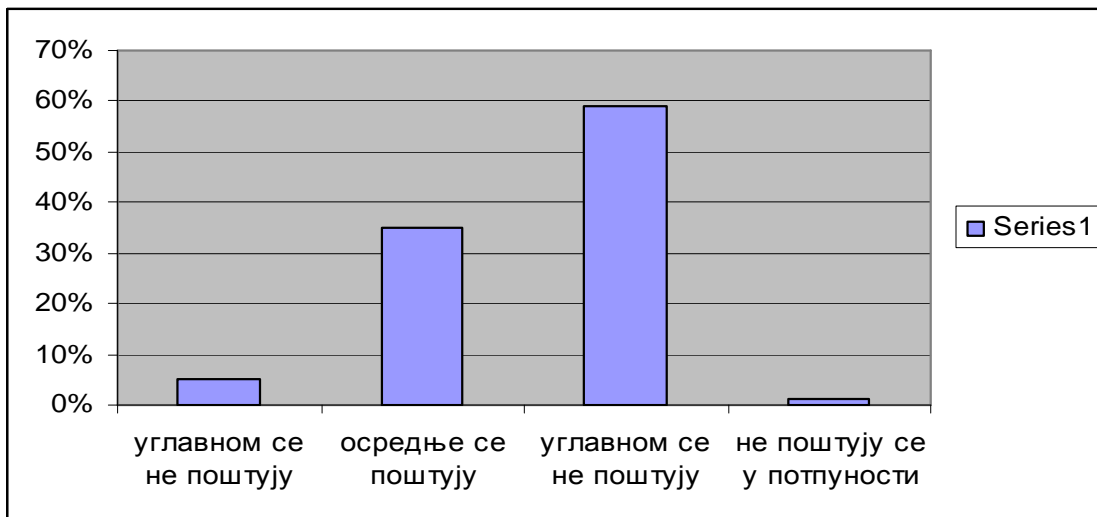

Дијаграм бр. 2: *Гдје млади проводе своје слободно вријеме?*

Као што се види из дијаграма само 1% испитаника своје слободно вријеме троши на ангажман у политичкој партији.

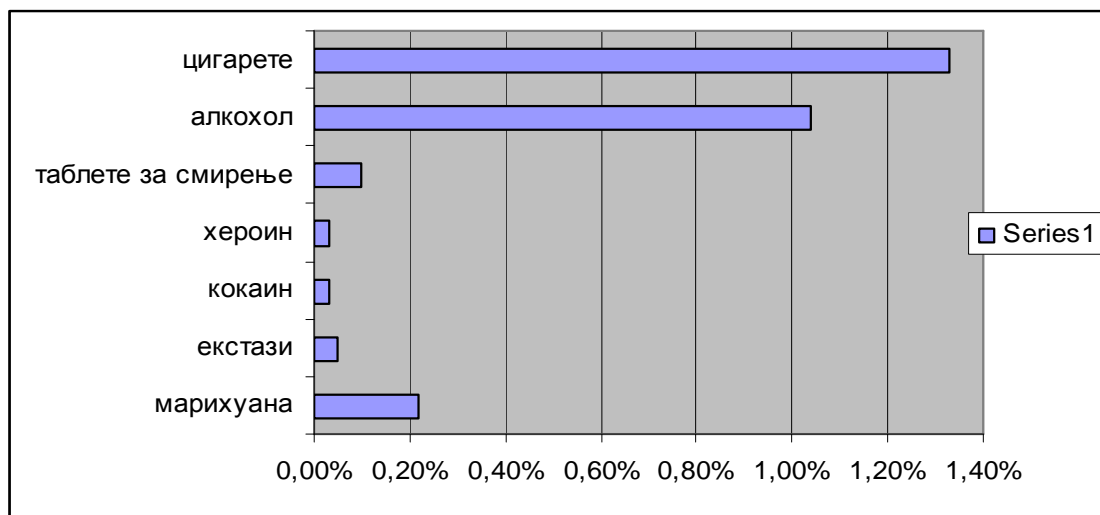
Када је у питању будућност младих људи, 43% испитаника тврди да ће њихова будућност бити нешто боља од садашњости, 23% испитаника мисли да ће њихова будућност бити много боља од садашњости, 16% испитаника тврди да ће њихова будућност бити иста као садашњост, а остали испитаници имају песимистичан став о својој будућности. Када је у питању будућности друштва, највећи проценат њих 35% сматра да ће будућност друштва у цјелини бити много гора од садашњости.

Колико се у БиХ поштују људска права илуструје слиједећи дијаграм:

Дијаграм бр. 3. *Колико се у БиХ поштују људска права?*

На питање да ли би напустили Босну и Херцеговину највећи проценат испитаника (33%) изјављује да би отишли заувјек, 28% да би отишло на дуже вријеме, 24% да би отишли на кратко и 15% испитаника тврди да не би уопште напуштали државу.

Дијаграм бр. 4: *Степен кориштења опојних супстанци (0 – 4)*

Степен кориштења опојних супстанци је релативно висок. Исказан на скали од 0 – 4, гдје 0 означава непостојање контакта са наведеном супстанцом, а 4 означава кориштење наведене супстанце, приказан је у дијаграм изнад.

На основу извршене анализе истраживања дошло се до слиједећих закључака да млади људи из Модриче од личних и социјалних вриједности највише цијене породицу, љубав, пријатељство, рад, мир и вјеру, а најмање вреднују политички ангажман, духовност, скромност, моћ, храброст и равноправност.

Од проблема које су млади људи навели на првом мјесту је незапосленост младих, затим пороци, слиједе сиромаштво, лош образовни систем, криминал међу младима и насиље у породици. Најмање се као проблеми виде незаступљеност младих у власти, неинформисаност, занемареност од стране власти, неиспуњено слободно вријеме, стамбена зависност од родитеља и непоштовање права и слобода.

Поред обављеног истраживање методом упитника (анкета), извршено је интервјуисање кључних стејкхолдера (актера који су директно или индиректно везани за проблематику и питања младих), одржане су радионице и округли сто на тему стања и положаја младих на територији општине Модрича

Општина Модрича је увидјела потребу за излажењем у сусрет младим особама, па је у Правилнику о систематизацији радних мјеста уврстила и мјесто стручног сарадника за омладину. Стручни сарадник за омладину је прошао скраћени курс обуке службеника за младе, који је организовао GTZ, у фебруару и марту 2007. године.

Према дефинисаним корацима израде омладинске политике, слиједећи корак је доношење Одлуке о приступању изради омладинске политике за општину Модрича („Службени гласник општине Модрича“, број 5/07). Одлука је усвојена на 26. редовној сједници Скупштине општина Модрича, 27.04.2007. године. Поред усвојене Одлуке, Начелник општине доноси Одлуку о именовању Групе за подршку, чији су задаци:

- Да на основу истраживања које је проведено на подручју општине Модрича одреди приоритете које ће третирати „Омладинска политика на локалном нивоу“
- Да контактира и лобира особе које својим радом могу допринијети побољшању положаја младих у локалној заједници
- Да пружи сву неопходну помоћ при изради документа „Омладинска политика на локалном нивоу“

Чланови Групе за подршку су представници законодавне и извршне власти општине Модрича и представници омладинских организација општине Модрича.

На основу извршеног истраживања одређене су приоритетне области које треба да садржи омладинска политика с обзиром на проблеме који су наведени у истраживању. То су слиједеће области:

1. Запошљавање и образовање младих,
2. Социјална политика према младима,
3. Култура, рекреативни спорт и слободно вријеме младих и
4. Здравствена заштита младих.

Свака радна група се састојала од више чланова. Чланови радних група по областима су слиједећи:

1. ЗАПОШЉАВАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

- Слободан Милојевић, Агенција за развој МСП;
- Велибор Марић, Савјет ученика СШЦ;
- Енвер Сарван, Независни биро за развој (НБР);
- Јелена Мишић, УГ „Будућност“;
- Милан Боројевић, Развојно – едукациони центар Модрича (РЕЦЕМ);
- Александра Божић, Биро Модрича.

2. СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА

- Зора Тешановић, Центар за социјални рад;
- Љиљана Јовановић, Удружење за помоћ ментално недовољно развијеним лицима;
- Јелена Кривокућа, Савјет ученика СШЦ;
- Зоран Бабић, Полицијска станица Модрича;
- Александар Благојевић, Удружење глувих и наглувих;
- Петар Видовић, Удружење глувих и наглувих;
- Јосипа Девећ, Удружење глувих и наглувих;
- Хамза Рамић, Удружење глувих и наглувих.

3. КУЛТУРА, РЕКРЕАТИВНИ СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ

- Адријана Бабић, Српски културни центар;
- Бранислав Којић, Српски културни центар;
- Асмир Бунгур, Секција младих Таревци;
- Емир Карабеговић, Секција младих Таревци;
- Дарио Спасојевић, проф. физичке културе у средњој школи;
- Мирза Мујагић, УГ „Урбана“;
- Озрен Савичић, Савјет за питања младих.

4. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА МЛАДИХ

- Чедомир Јаћимовић, Дом здравља;
- Стојанка Живановић, Дом здравља;
- Ленка Јовановић, Дом здравља;
- Свјетлана Перановић, УГ „Будућност“;
- Мухамед Хујдур, УГ „Урбана“.

2.1 Анализа стања по појединим областима

2.1.1 Запошљавање и образовање младих

Ослањајући се на основну улогу различитих видова образовања – развој укупних потенцијала личности и усклађеност са друштвеним потребама – образовање замишљамо као доживотни процес стицања знања, вјештина и ставова са циљем да се омогући младој особи да препозна и оствари своје афинитете и потребе и постане самостална и посвећена личност у оквиру друштва.

Формално образовање представља хијерархијски уређен, временски степенован образовни систем који се спроводи у основним, средњошколским и високошколским институцијама.

Животно образовање је процес гдје сваки појединац стиче ставове, вриједносне норме, вјештине и знања из свакодневног искуства: из породице, од пријатеља, групе вршњака, медија и других утицајних чинилаца у свом окружењу. Важно је истаћи и улогу религије и цркава у преношењу трајних људских вриједности, те и улогу националних заједница у формирању свијести о идентитету омладине.

Средњошколски центар „Јован Цвијић“ у Модричи уписује ђаке у Гимназију и слиједећа подручја рада – струке:

- економија, право, трговина, администрација;
- електротехника;
- машинство и обрада метала;
- пољопривреда; и
- остале дјелатности (фризер).

Средњу школу тренутно похађа 974 ученика, а у Модричи нема виших и високих школа.

Неформално образовање јесте организована образовна активност ван оквира установљеног формалног система која служи различитим циљним групама и има одређене сазнајне циљеве; пружа образовање, развија самосталност и његује систем вриједности. Реализатори ових активности јесу: организације, удружења, клубови, а врсте едукација: семинари, тренинзи, креативне радионице и друго..

Млади у мањим срединама имају велике друштвене тешкоће. Неприступачност информацијама, медијима, образовању, како формалном, тако и неформалном, узроковала је апатију младе популације на селу. Њихова жеља за одлазак у град је изражена у скоро стопроцентном постотку. Поред недостатка

савремене комуникације у руралним срединама појављује се и фактор непостојања економских прилика за развој непољопривредних предузетничких модела, као и неинвестирање у сличне моделе за развој мале привреде и производњу у малим срединама.

У градској средини заступљени су утицаји социјалних фактора. Социјални фактори су лични доживљаји појединаца, стање њихове свијести, као и фактори који утичу на формулацију њиховог мишљења, животних стандарда, итд. Сви социолошки фактори се могу повезати са економским факторима у друштву.

Основно право младих је да им се омогући да прије свог запошљавања стекну адекватна и квалитетна знања и вјештине које им омогућавају да компетентно раде на пословима које самостално изаберу. Приступ едукацији требало би да имају сви млади и то приступ квалитетном знању које не ограничава већ отвара могућности. Стечена знања морају да буду довољно примјењива на тржишту рада и у складу са потребама друштва, а квалитет образовања мора бити подвргнут сталној контроли.

На евиденцији Бироа Модрича од укупно 2.771 незапослених, 719 незапослених лица, односно 26% су млади људи.

2.1.2 Социјална политика према младима

Социјална политика је преданост и брига за друштво и друштвене интеракције. Она дефинише циљеве и начине за адекватно функционисање друштва. Тежи усмјеравању младих ка самосталном и одговорном проналажењу рјешења која ће допринијети њиховом потпуном остварењу у друштву.

На жалост, преданост и брига за младе од стране нашег друштва није одговарајућа, те самим тим не постоји адекватно препознавање, реаговање и пратећи савјетодавни рад у вези са околностима и потенцијалним проблемима које имају млади.

Посматрајући социјалну политику као област, очигледно је колико је она широка и колико аспеката људског дјеловања обухвата. Будући да се друге радне групе баве неким питањима из спектра ове области, акценат рада групе за социјалну политику према младима је на дискриминисаним, те самим тим и маргинализованим групама младих.

Нарочите проблеме имају млади људи са инвалидитетом и социјално угрожени, који се сврставају у посебно рањиве / осјетљиве групе, јер им здравствена заштита и превентивне активности нису физички довољно доступне (проблем немогућности уласка – баријере).

2.1.3 Култура, рекреативни спорт и слободно вријеме младих

Ово је веома широка и разуђена област, а представља скуп активности младих у оквиру ваннаставних активности, креативног исказивања, дружења, оплемењивања свакодневног живота, очувања традиције, културне продукције, итд. Циљ културе је просвећивање, односно оплемењивање младих и обликовање

простора гдје ће појединци развијати своју културу живљења и доживљај културе у складу са личним афинитетима.

Слободно вријеме се дефинише као вријеме без обавеза, односно, вријеме које сами себи креирамо, а обухвата: спорт и рекреацију, путовања, забаве, читање, музику, филмове, медије, аматерско стваралаштво, волонтеризам, итд.

Садржаје испуњавања слободног времена младих и креирање културних вриједности пласирају институције (центри за културу), невладине организације, културно – умјетничка друштва, спортски центри и клубови, клубови младих, јавна и приватна предузећа, неформалне групе и појединци.

Веома често удружења / клубови / групе не располажу никаквим простором за рад. Опремљеност постојећих простора је слаба, опрема је застарјела, а ниво употребе савремених технологија веома низак.

Културно – информативни садржаји општине Модрича одржавају се у Српском културном центру који располаже са великим бројем просторија различите намјене: Плава сала, кино сала, сала за конференције, сала за едукативне активности, библиотека (око 33.000 књига), један угоститељски објект, затим просторије у којима се одржавају разне поставке (изложбе слика, историјског наслеђа и сл.)

2.1.4 Здравствена заштита младих

По дефиницији Свјетске здравствене организације „Здравље је не само одсуство болести, него представља стање потпуног психичког, физичког и социјалног благостања“. Проблеми са којима су суочени млади људи општине Модрича јесте недовољна подршка и брига од стране друштва, породице и појединца усљед недовољне информисаности и непостојања здравственог образовања у школском систему.

У даљем тексту биће истакнути здравствени проблеми присутни у популацији младих од основношколског узраста до 30 година старости, а који су најизраженији у нашој средини. Мада, проблематика здравља везана за популацију младих не може се одвојити од проблематике других добних скупина, а посебно не од социо – економско – политичког стања у држави, те односа у друштву, породици и школи.

На првом мјесту болести су болести зависности:

Злоупотреба психоактивних супстанци – дроге, алкохола и дувана (никотин) које могу изазвати зависност, физичке и менталне посљедице, у нашој средини се често поистовјећују са разонодом, забавом, а некад и трендом. 34% анкетираних младих људи из узорка су пушачи, а 27% испитаника конзумира алкохол.

Данас се у нашој средини релативно рано ступа у прве сексуалне односе, млади се затичу физички и психички неспремни. Сексуална едукација скоро не постоји. Усљед незнања, стида и непросвећености не користи се заштита при полним односима, а често ни контрацептивна средства, што доводи до разних болести, нежељене трудноће и сл. Полно преносиве болести појављују се све чешће усљед некорисћења заштите при полним односима. Млади, не схватајући тежину

ситуације, тешко се одлучују да се обратe љекару, што доводи до одлагања лијечења, а тиме и до појаве многих посљедица по здравље. У адолесцентном добу нежељене трудноће се најчешће дешавају усљед неприпремљености дјевојака и младића, која се огледа у физичкој или психичкој неспремности. Посљедице могу бити тешке и несагледиве за даљи развој личности. Намјерни прекиди трудноће због тога нису ријеткост. Порођаји су све бројнији код младих дјевојака које не знају за контрацепцију, што може имати за посљедицу родитеље не припремљене за потомство.

Већина проблема младих произилази из незнања, несхватања или игнорисања опасности до којих долази усљед одређеног облика понашања. Сходно томе потребно је предузети едукативне и практичне кораке на подизању свијести, информисаности и заинтересованости младих за очување здравља.

Физичка неактивност утиче на неправилан развој тијела и потпомаже настајање одређених деформитета (нарочито су присутни деформитети кичменог стуба) и болести. Млади су суочени са лошим условима за бављење спортом, или неким другим видом физичке културе. Не постоје адекватни терени и игралишта, а постојећи су често извор опасности. Бављење одређеним спортом у постојећим условима подразумијева велика новчана улагања, или борбу за мјесто у првој постави. Ово су најчешћи узроци због којих се млади људи не баве спортом.

Пропагирање манекенског изгледа често доводи до неправилне исхране и посљедица које се усљед тога јављају. Често се промоција хране врши путем медија. Брза храна је најдоступнија и најприступачнија. Не постоји адекватна и редовна едукација о овој теми, а овом проблему се не посвјећује довољна пажња ни у школама, а ни у медијима. Директне посљедице су појава разних болести, а нарочито гојазности, која у старијој доби узрокују појаву високог притиска и дијабетеса.

Малокрвност је такође изузетно присутна на подручју наше општине. Њу узрокује лоше социо – економско стање породице, лоше прехранбене навике: исхрана у бутицима пецива и fast food-у, недостатак времена за припрему хране у неким породицама, нарочито ако су жене запослене.

Повреде усљед саобраћајних незгода су јако честе и присутне у нашој средини. Од укупног броја погинулих лица за ову годину 50% су млади људи, 48% теже повријеђених лица су такође млади и 54% лакше повријеђених су млади људи. Млади су несигурни у саобраћају и често долази до повреда јер се не поштују саобраћајни прописи, а посебно су угрожени пјешаци.

3. Поједине области са стратешким циљевима

Из анализе стања све четири наведене области уочени су проблеми које је потребно ријешити, односно проблеми који се могу ријешити на локалном нивоу, па су одређени циљеви који би допринијели дјелимичном или потпуном рјешавању битних проблема младих општине Модрича. Ти циљеви, по већ наведеним областима су дефинисани у наставку документа:

3.1 Запошљавање и образовање младих

- 10% младих обучено је како написати свој CV, као и како се понашати за вријеме интервјуа;
- 10% младих оспособљено је за писање пројеката и израду бизнис плана;
- Млади су боље оспособљени за занимања за која се школују;
- Кроз подстицаје и друге мјере створени су услови за покретање малог бизниса на селу. Млади људи су задовољни и остају живјети на селу;
- Кроз неформално образовање млади се едукују за теме које су мање или никако заступљене у школском градиву. Слободно вријеме младих је испуњено на креативан начин.
- 5 % незапослених младих са евиднеције Бироа за запошљавање је нашло посао у новој струци.

3.2 Социјална политика према младима

- 40% информисаних и едукованих особа са инвалидитетом о пореским и другим олакшицама и покретању сопственог бизниса;
- Координисана сарадња олакшава рад организација и удружења. Невладине организације постају озбиљан партнер са локалним властима;
- Млади без предрасуда усмјеравају већу пажњу на особе са инвалидитетом;
- Омогућено несметано кретање особа са инвалидитетом по граду;
- Промоцијом позитивних вриједности (афирмисање талената и младих са креативним идејама) усмјерити младе на правилан живот.

3.3 Култура, рекреативни спорт и слободно вријеме младих

- Успостављањем нових и унапређењем постојећих културних садржаја побољшан је квалитет слободног времена младих;
- Обезбијеђен и адекватно опремљен простор за младе у којем ће сви млади општине Модрича имати прилику за креативно изражавање и едуковање;
- Проширење културних видика младих;
- Промоција здравог живота и квалитетније слободно вријеме младих .

3.4 Здравствена заштита младих

- 30% младих упознато је с негативним посљедицама кориштења порока. Кориштење порока међу младима смањено је за 15%. Подићи свијест младих о важности очувања здравља младих;
- Смањен број младих који приликом сексуалних односа не користе заштиту за 40%. 50% младих (посебно оних који немају сексуалне односе) упознато је с могућим посљедицама некориштења заштите;
- Превентивним дјеловањем побољшано је опште здравствено стање младих.

4. План дјеловања (табеларни приказ)

ПРОБЛЕМ	ЖЕЉЕНИ РЕЗУЛТАТ	АКТИВНОСТИ	ВРИЈЕМЕ ПРОВОЂЕЊА	ОДГОВОРНЕ ОСОБЕ/ИНСТИТУЦИЈЕ	БУЏЕТ/КМ
4.1 Запошљавање и образовање младих					
Млади имају потешкоћа са писањем CV-а и понашањем током разговора за посао	10% младих обучено је како написати свој CV, као и како се понашати за вријеме интервјуа	-Организовати обуку за младе људе у пословној комуникацији (писање CV-а, понашање током интервјуа)	2008 2009 2010	Омладинске организације / НВО, Завод за запошљавање, Савјет за питања младих	1.000,00 1.000,00 1.000,00
Млади људи нису упознати са процедуром писања пројеката и израдом бизнис плана	10% младих оспособљено је за писање пројеката и израду бизнис плана	- Организовати радионице и семинаре за писање пројеката и бизнис планова -ангажовати стручно лице за обуку за писање пројеката -ангажовати стручњака за планирање, израду и реализацију бизнис плана	2009 2010 2011	Омладинске организације / НВО, Савјет за питања младих, Агенција за развој МСП, Завод за запошљавање	3.000,00 3.000,00 3.000,00
Практична настава у средњој школи је слабо заступљена	Млади су боље оспособљени за занимања за која се школују	-Увести практичну наставу у средњу школу	2008 2009 2010 2011 2012	Општина, средња школа, НВО	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00
Млади људи у сеоским срединама немају	Кроз подстицаје и друге мјере створени су услови	- Едуковати младе на селу о начинима и предностима покретања	2010 2011	Општина, Агенција за развој МСП	Средства предвиђена у буџету

адекватне подстицаје за покретање малог бизниса и останак у селу.	за покретање малог бизниса на селу. Млади људи су задовољни и остају живјети на селу.	малог бизниса-обезбиједити подстицаје за покретање бизниса			Општине
Могућности за неформално образовање младих су веома слабе.	Кроз неформално образовање млади се едукују за теме које су мање или никако заступљене у школском градиву. Слободно вријеме младих је испуњено на креативан начин.	- Истраживати и подржавати неформалне облике образовања организовањем: курсава, тренинга, семинара, конференција из области интересовања младих - Подржавати организације које младима пружају приступ интернету и едукације из информатичких технологија	2008 2009 2010 2011 2012	Савјет за питања младих, НВО, школе, општина, међународне организације	800,00 800,00 800,00 800,00 800,00
Незапослени млади тешко проналазе посао у струци	5 % незапослених младих са евиднеције Бироа за запошљавање је нашло посао у новој струци.	- Организовати преквалификацију и доквалификацију радника - Покренути иницијативу за усклађивањем образовног система са потребама на тржишту рада	2008 2009 2010 2011 2012 (по потреби)	Завод за запошљавање, послодавци	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00

4.2. Социјална политика према младима					
Млади, а нарочито млади са посебним потребама нису информисани о својим правима.	40% информисаних и едукованих особа са инвалидитетом о пореским и другим олакшицама и покретању сопственог бизниса	- Реализовати информативну кампању о пореским и другим олакшицама за послодавце и особе са инвалидитетом које воде или желе покренути сопствени бизнис	2008 2009 2010 2011	Општина, НВО, Завод за запошљавање, Центар за социјални рад, школе, Савјет за питања младих	1.300,00 1.300,00 1.300,00 1.300,00
Сарадња невладиних организација и удружења је слаба и некоординисана	Координисана сарадња олакшава рад организација и удружења. Невладине организације постају озбиљан партнер са локалним властима.	-Формирати кровну организацију невладиних организација на нивоу општине. - стимулирати заједничке пројекте више организација	2008 2009	Омладинске и невладине организације, Општина, Савјет за питања младих	0,00 0,00
Млади не реализују заједничке активности са особама са инвалидитетом, нарочито дјецом и младима	Млади без предрасуда усмјеравају већу пажњу на особе са инвалидитетом	- Подстицати и стимулирати волонтерски рад младих са дјецом и младима са инвалидитетом (заједничке активности, радионице, музичке манифестације)	2009 2010 2011 2012	Школе, Центар за социјални рад, НВО, омладинске организације	200,00 200,00 200,00 200,00
Особама са инвалидитетом је због архитектонских	Омогућено несметано кретање особа са инвалидитетом по	- Направити адекватне прилазе за особе са нвалидитетом (рампе на степеницама, пјешачки	2009 2010 2011	Општина	Средства предвиђена у буџету Општине

препрека онемогућено несметано кретање (рампе на степеницама, пјешачки прелази)	граду.	прелази)			
Насилничко и девијантно понашање младих је у порасту	Промоцијом позитивних вриједности (афирмисање талената и младих са креативним идејама) усмјерити младе на правилан живот	-Подржати младе који имају креативне идеје за дјеловање у заједници: умјетници, спортисти, иноватори, публицисти, истраживачи, ...	2008 2009 2010 2011 2012	Школе, општина, НВО	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00
4.3 Култура, рекреативни спорт и слободно вријеме младих					
Број културних манifestација на подручју општине, нарочито оних примјерених младима је веома мали	Успостављањем нових и унапређењем постојећих културних садржаја побољшан је квалитет слободног времена младих	- Стимулисати културно - умјетнички рад код младих- успоставити сарадњу са позориштима младих из шире регије - набавити и уградити опрему за биоскоп	2008 2009 2010 2011	Српски културни центар, Општина, омладинске организације, школе, потенцијални донатори	5.000,00 15.000,00 12.500,00 2.500,00
Због недостатка простора за одржавање омладинских активности и рад	Обезбијеђен и адекватно опремљен простор за младе у којем ће сви млади општине	- Иницијатива за изградњу / адаптацију објекта у својству Омладинског центра	2009 2010	Општина, Савјет за питања младих, омладинске организације и потенцијални донатори	0.00 0,00

омладинских организација, млади врло брзо губе почетни ентузијазам за ангажман у локалној заједници	Модрича имати прилику за креативно изражавање и едуковање				
Млади људи нису у прилици да путују и упознају остале крајеве своје регије	Проширење културних видика младих	- Стимулисати мобилност младих кроз организоване студијске посјете - суфинансирати размјену младих	2009 2010 2011 2012	Српски културни центар, Туристичка организација Модрича, омладинске и невладине организације	2.000,00 2.000,00 2.000,00 2.000,00
Капацитети за рекреативно бављење спортом су ограничени и недовољни	Промоција здравог живота и квалитетније слободно вријеме младих.	-Иницијатива за изградњу спортско – рекреативних објеката	2010 2011	Спортско културни центар, удружења спортиста, школе, Савјет за питања младих, Мјесне заједнице	
4.4 Здравствена заштита младих					
Млади су изложени пороцима (цигарете, алкохол, дроге) и немају могућности упознати се с њиховим ризицима и	30% младих упознато је с негативним посљедицама кориштења порока. Кориштење порока међу младима смањено је за 15%. Подићи свијест младих о важности	- Организовати, у сарадњи са школама, квалитетна предавања о очувању здравља која ће вршити стручна лица – љекари	2008 – 2012 (Дан борбе против пушења, Дан борбе против дроге, Дан борбе против алкохолизма ...)	Дом здравља, школе, НВО, Савјет за питања младих, медији	800,00 800,00 800,00 800,00 800,00

посљедицама по здравље	очувања здравља младих				
17% младих не користи никакву заштиту приликом сексуалних односа	Смањен број младих који приликом сексуалних односа не користе заштиту за 40%. 50% младих (посебно оних који немају сексуалне односе) упознато је с могућим посљедицама некориштења заштите	- Одржавати радионице на тему унапређења репродуктивног здравља младих - спровести кампање на Дан борбе против AIDS-а с подјелом презерватива и промотивног материјала о полним болестима	2008 2009 2010 2011 2012	Дом здравља, НВО, Савјет ученика, Савјет за питања младих, омладинске организације	1.000,00 1.000,00 1.000,00 1.000,00 1.000,00
Немогућност раног откривања болести и деформитета код млађих лица	Превентивним дјеловањем побољшано је опште здравствено стање младих.	- Једанпут годишње спровести систематски преглед свих средњошколаца првог разреда	2008 2009 2010 2011 2012	Дом здравља, СШЦ	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00

**4.1 ФИНАНСИЈСКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ
ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ ОПШТИНЕ МОДРИЧА**

ОБЛАСТ: ЗАПОШЉАВАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2008.	1.800,00
2009.	4.800,00
2010.	4.800,00
2011.	3.800,00
2012.	800,00
УКУПНО:	16.000,00
ОБЛАСТ: СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2008.	1.300,00
2009.	1.500,00
2010.	1.500,00
2011.	1.500,00
2012.	200,00
УКУПНО:	6.000,00
ОБЛАСТ: КУЛТУРА, РЕКРЕАТИВНИ СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2008.	5.000,00
2009.	17.000,00
2010.	14.500,00
2011.	4.500,00
2012.	2.000,00
УКУПНО:	43.000,00
ОБЛАСТ: ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА МЛАДИХ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2008.	1.800,00
2009.	1.800,00
2010.	1.800,00
2011.	1.800,00
2012.	1.800,00
УКУПНО:	9.000,00

**4.2 ПРЕГЛЕД УКУПНИХ СРЕДСТАВА НЕОПХОДНИХ ЗА
ИМПЕЛЕМЕНТАЦИЈУ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ ОПШТИНЕ
МОДРИЧА 2008. – 2012.**

ОБЛАСТ	УКУПНА СРЕДСТВА (У КМ)
ЗАПОШЉАВАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ	16.000,00
СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА	6.000,00
КУЛТУРА, РЕКРЕАТИВНИ СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ	43.000,00
ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА МЛАДИХ	9.000,00
УКУПНО:	74.000,00

5. ПРОВОЂЕЊЕ И МОНИТОРИНГ

Омладинска политика општине Модрича представља први документ који плански и стратешки прилази рјешавању проблема и задовољавања потреба младих, у Модричи.

Провођењем политике и у њој предвиђених планова дјеловања у четири различите области омогућује се циљан и сврсисходан приступ унапређењу положаја младих на подручју општине Модрича. Како бисмо у наредних пет година, за колико је стратегија написана, могли пратити и евалуирати активности које се проводе, неизоставно је да се Група за подршку, па чак и радне групе састају периодично и по потреби како би сагледали провођење, у односу на планиране циљеве, резултате, активности, а и трошкове. Стална консултација укључених субјеката у изради, а касније и у реализацији активности, допринијеће актуализацији политике у складу с тренутним потребама и редефинисању проблема и потреба младих. Стога, Омладинска политика не представља коначан документ, већ процес који траје и који је подложен измјенама и допунама.

Системи праћења (мониторинга) омогућују свим укљученим странама да се информишу о достигнутом степену провођења Омладинске политике.

Мониторинг Омладинске политике од посебног је значаја с обзиром да (још) не постоје искуства која би потврдила успјешност одређених активности у рјешавању проблема. Њиме ће се пратити процес од проблема до рјешења. Из овог разлога је већина резултата изражена у бројевима како би се могао тачно утврдити учинак Омладинске политике.

У мониторинг требају бити укључени сви субјекти из омладинског сектора – не само особе које су судјеловале у изради политике већ и имплементатори, циљне групе (корисници), те друге организације, институције и установе које имају дотицаја с младима.

Мониторинг служи дакле, да установи у којој мјери и колико успјешно политика доприноси побољшању положаја младих. Путем мониторинга може се одговорити на два кључна питања:

1. Обећавају ли политика и реалност њезина провођења да ће се проблеми младих смањити? Је ли политика (још) валидна и проводи ли се адекватно?
2. Слиједе ли политику активности које се проводе? Постоје ли још увијек основа за партнерство?

Очекује се да ће заједничким залагањем свих укључених и заинтересованих страна политика оправдати своје постојање и бити примјер и другим општинама код нас, па и шире да једино институционално и стратешко планирање рјешавања проблема и задовољавање потреба младих, установљених истраживањем може унаприједити данашњи лош положај младих у друштву.